

Inaugurarea Sinagogii din Cetate în anul 1865

Acest templu dedicat proslăvirii lui Dumnezeu, podoaba orașului nostru liber crăiesc, mulțumită spiritului exemplar de abnegație al tuturor membrilor comunității, după planurile arhitectului vienez Károly Schumann, a fost ridicat în anii 1863-1864 și inaugurat în cadrul unor festivități importante.

În realizarea construcției au avut merite de neuitat în mod special:

Ignatz Eisenstädter de Buziaș

președintele comunității israelite din Timișoara, precum și: Scharmann Samuel, Grünbaum Márcus, Weisz Sándor, Miskolczi Gotthilf Ede, Weisz Hermann, Klein Salamon, Recht Ignátz, Freund Jakab și Weisz Gerson, membri aleși ai comunității.

În amintirea lor veșnică și ca recunoștință pentru activitatea entuziastă și eforturile perseverente ale acestor bărbați meritoși.

Notă. Placa se află pe peretele din dreapta intrării în sinagogă. Ignátz Eisenstädter de Buziaș a jucat un rol însemnat în construirea templului, dar a fost ales președinte doar în 1870. Placa a fost cu siguranță amplasată la o dată ulterioară inaugurării din 1865, poate cu ocazia reinaugurării din 1872, când Eisenstädter era deja președinte.

În fragmentul următor din lucrarea de istorie Skizzen zur Geschichte de Juden in Temesvár bis zum Jahre 1865, p. 76-77, prim-rabinul Dr. Móritz Löwy descrie pregătirile pentru inaugurare și programul desfășurării zilei de inaugurare din 19 septembrie 1865. Volumul a fost publicat la Szegedin în 1890. Trad. din germană de Getta Neumann

Deja la data de 20 august, toate lucrările interioare cât și mobilierul sinagogii au fost finalizate și programul pentru inaugurarea festivă a fost stabilit pe marți, 19 septembrie, dimineața la ora 10, după cum urmează :

1. Ultima piatră se va amplasa la intrare, iar documentele se vor citi în interiorul templului.

2. Domnii Samuel Scharmann, președintele comunității, și M. Grünbaum, președintele comitetului de construcție, sunt însărcinați să prezinte invitații personale la notabilități și demnitari.
3. Au fost aleși domnii Ig. S. Eisenstädter, Ed. Gotthilf și A. Roth să desemneze notabilitățile, autoritățile, comunitățile și cetățenii care vor fi invitați, de asemenea să verifice certificatul pentru piatra finală.
4. Se vor tipări 1500 de programe și 1200 bilete de intrare.
5. Vizavi de templu se va ridica un cort pentru generali.
6. Se va solicita Poliția Municipală să trimită 6 angajați și, în plus, 20 de oameni; se va asigura participarea unor militari și a unei capele muzicale.
7. Primele 4 rânduri, la dreapta și la stânga de nava centrală, vor fi rezervate pentru notabilități.
8. Domnul M. Jeitteles va desemna și organiza tineri care să asigure ordinea, câte doi la intrări, 4 la galerie și la nava centrală.
9. Sulurile Torei vor fi transportate din templul vechi în cel nou, într-o procesiune cu lumânări condusă de domnii rabin și cantor Abraham Politzer și Josef Goldstein, M. Jeitteles și Josef Hirschl, Samson Fischhoff și director Kohn, Moses Fischl și M. S. Magyar, Lazar Kollmann și Mathias Kuttin ; apoi se va deschide chivotul și sulurile Torei vor fi purtate de domnii Scharmann și M. Grünbaum, Ig. S. Eisenstädter și Hermann Weiss, Albert Roth și Leopold Rechner, Ig. Weigel și Ig. Gross.
10. Urmează programul pregătit de Onorabilul Prim-Rabin Dr. Hirschfeld pentru serviciul religios de inaugurare cu, în final, intonarea imnului național.

Festivitățile de inaugurare au avut loc în data de 19 septembrie 1865 (în a treia zi de Slihot și cu o zi înainte de ajun de Anul Nou 5626) cu mare fast și cu participarea activă a întregii populații a orașului.